Granska en källa på nätet

Undersök ett påstående genom avsändare, underlag och oberoende kontroll.

Läs en gren i taget. Täck sedan över detaljerna och försök förklara dem med egna ord.

Förstå innehållet

Källkritik utgår från vad du vill veta och om underlaget kan besvara frågan. Undersök vem som står bakom uppgiften, när den publicerades och vilket ursprungsmaterial den bygger på. Flera webbplatser kan återge samma ursprungskälla och är då inte flera oberoende bekräftelser. Läs också utanför sidan för att kontrollera avsändaren och jämföra hur andra beskriver samma sak.

Så är kartan uppbyggd

Den större kartan börjar med påståendet, fortsätter till källans bakgrund och slutar i en motiverad bedömning. Undergrenarna skiljer vad du har kontrollerat från vad som ännu är osäkert. Den sista grenen är viktig: en källkritisk analys ska leda till ett avgränsat svar, inte bara en lista med frågor.

> **Stanna upp vid det här**
> En snygg webbplats är inte ett bevis på korrekt innehåll. Att två sidor säger samma sak hjälper mindre om båda kopierar samma obekräftade uppgift.

Prova själv

Välj ett delat påstående som går att kontrollera. Spara den exakta formuleringen, hitta ursprungskällan och jämför med en oberoende källa. Skriv tre meningar: vad stöds, vad är osäkert och vilket ytterligare underlag behövs?

Två frågor att besvara

Är fem artiklar som kopierar en enda källa fem oberoende belägg?

De kan fortfarande bygga på samma ursprungliga uppgift.

Varför behöver frågan avgränsas?

En källa kan vara användbar för en fråga men otillräcklig för en annan.

Källunderlag

Internetstiftelsen · Källkritik

https://internetkunskap.se/kallkritik/

Egen övning och sammanställning av Studera.ai. Bearbeta kartan på studera.ai/resurser/tankekartor-exempel.

Granska en källa på nätet · fördjupning

Alla detaljer från kartan i läsordning. Följ indragen för att se vilka idéer som hör ihop.

Påståendet

- Exakt formulering
- Fakta, tolkning eller åsikt?

Avsändaren

- Identifiera
  - Namn och organisation
  - Relevant sakkunskap
- Syfte
  - Informera
  - Övertyga eller sälja

Granska en källa på nätet · fördjupning

Alla detaljer från kartan i läsordning. Följ indragen för att se vilka idéer som hör ihop.

Tid och sammanhang

- Publiceringsdatum
- Senare ändringar
- Gäller samma plats och situation?

Underlaget

- Ursprung
  - Studie, dokument eller observation
- Beroende
  - Vem citerar vem?
- Belägg
  - Stöder materialet påståendet?

Granska en källa på nätet · fördjupning

Alla detaljer från kartan i läsordning. Följ indragen för att se vilka idéer som hör ihop.

Jämför

- Sök utanför webbplatsen
- Oberoende källor
- Förklara motsägelser

Bedöm

- Det här stöds
- Det här är osäkert
- Det här behöver undersökas